

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

HBO-BACHELOR

MAKELAARDIJ EN VASTGOED

Hogeschool Tio

ADVIESRAPPORT

14 JULI 2022

Inhoud

1	Procedure NVAO.....	3
2	Nieuwe opleiding.....	4
	2.1 Algemene gegevens.....	4
	2.2 Profiel.....	4
	2.3 Panel.....	4
3	Oordeel.....	5
4	Sterke punten.....	6
5	Aanbevelingen.....	7
6	Beoordeling.....	8
	6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten.....	8
	6.2 Standaard 2: Programma: oriëntatie.....	8
	6.3 Standaard 3: Programma: inhoud.....	9
	6.4 Standaard 4: Programma: leeromgeving.....	10
	6.5 Standaard 5: Instroom.....	11
	6.6 Standaard 6: Personeel.....	11
	6.7 Standaard 7: Voorzieningen.....	12
	6.8 Standaard 8: Begeleiding.....	12
	6.9 Standaard 9: Kwaliteitszorg.....	13
	6.10 Standaard 10: Toetsing.....	14
	6.11 Graad en CROHO-onderdeel.....	15
7	Afkortingen.....	16

1 Procedure NVAO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de uitgebreide toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Als gevolg van de beperkende omstandigheden door COVID-19 geldt voor deze toetsing een tijdelijke NVAO-procedure.

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

---

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	Hogeschool Tio
Opleiding	HBO-Bachelor Makelaardij en Vastgoed
Varianten	Voltijd
Graad	Bachelor of Science
Afstudeerrichtingen	n.v.t.
Locaties	Amsterdam, Eindhoven, Groningen, Hengelo, Rotterdam, Utrecht
Studieomvang	240 EC ²
Croho³ onderdeel	Economie

2.2 Profiel

Hogeschool Tio is sinds augustus 2020 onderdeel van de Salta Group (voorheen NCOI). De hogeschool biedt opleidingen aan op het gebied van hospitality, toerisme, business, recht en commerciële economie. De niveaus variëren van mbo- tot masterniveau. Op de zes vestigingen van de hogeschool, verspreid door het land, wordt het onderwijs op eenzelfde manier aangeboden, waarbij onder meer lesmateriaal, tentamens, docentenhandleidingen en elektronische leeromgeving identiek zijn. Tio kenmerkt zich door kleinschaligheid: de klassen zijn klein en er zijn relatief veel contacturen.

De bacheloropleiding Makelaardij en Vastgoed (MAV) beoogt studenten op te leiden tot ondernemende vastgoedprofessionals, die in staat zijn met een open blik te excelleren in een brede, internationale businesscontext. Studenten kunnen de opleiding versneld in drie jaar doen, maar kunnen ook kiezen voor het reguliere traject van vier jaar.

2.3 Panel

Samenstelling

Drs. Agnes van der Linden (voorzitter), Projectleider Ad HRM, Haagse Hogeschool
Bart D'Herde MA (lid), Opleidingshoofd Vastgoed, Hogeschool Gent
Dina Heule (lid), Kandidaat-makelaar
Nicky Verheijen (student-lid), student wo-master Werktuigbouwkunde, TU Eindhoven

Ondersteuning

Drs. Miranda Valkenburg (secretaris)
Karin Barendregt (NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator)

Locatiebezoek (online)

- 22 juni 2022
- 24 juni 2022

---

² European Credits

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van hbo-bachelor Makelaardij en Vastgoed van Hogeschool Tio. De opleiding voldoet aan alle standaarden van het NVAO-kader voor de uitgebreide toetsing.

De opleiding beoogt studenten op te leiden tot ondernemende vastgoedprofessionals, die in staat zijn met een open blik te excelleren in een brede, internationale businesscontext. De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en internationale eisen. Wel mogen de leerresultaten en het beeld van het toekomstige beroep scherper neergezet worden. De opleiding heeft inzichtelijk gemaakt hoe de eisen uit het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel en delen van het kwalificatiedossier van SVMNIVO zijn vertaald naar de beoogde leerresultaten van de opleiding. Naast inhoudelijke kennis is er duidelijk veel aandacht voor de persoonlijke, professionele ontwikkeling van studenten en een heldere profilering op ondernemerschap. Het panel is positief over de praktijkgerichtheid, praktijkgericht onderzoek als doorlopende leerlijn en de internationale oriëntatie. De brede oriëntatie van de opleiding acht het panel passend voor de generalisten die de opleiding beoogt op te leiden.

Het programma biedt structuur en is studeerbaar. Van studenten wordt een actieve rol gevraagd bij het vormgeven van hun eigen leerproces. De kleinschaligheid biedt mogelijkheden voor extra begeleiding of uitdaging. Over de standaardisatie van het programma op alle vestigingen en de flexibiliteit die blijkt uit de maatwerk mogelijkheden is het panel positief. Ook is het positief over de indeling en opbouw van het curriculum met ruime aandacht voor beroepsvaardigheden en ruimte voor persoonlijke keuzes. Wel lijken de structuur en opbouw van het curriculum generiek voor de hogeschool ingestoken; blijvende aandacht is nodig voor de balans tussen beroepsspecifieke inhoud en de brede profilering van de opleiding.

De beoogde docenten combineren vakinhoudelijke kennis met stevige praktijkervaring. Het personeelsbeleid is gedegen. Docenten zijn georganiseerd in vakgroepen, die op efficiënte wijze het curriculum actueel houden. De begeleiding is structureel en grondig ingericht. Studietoetsen begeleiden studenten van diverse studierichtingen, waardoor affiniteit met en ervaring in het vakgebied niet altijd optimaal zijn. De korte lijntjes door de kleinschaligheid en het feit dat er elke dag een studietoets aanwezig is, acht het panel positief. Verder beschikt de opleiding over adequate voorzieningen, een gedegen kwaliteitszorgsysteem en een robuust toetsstelsel.

Het panel heeft een aantal adviezen gegeven om de opleiding sterker te maken. Zo behoeft de voorlichting over toekomstige beroepen aanscherping. In het curriculum vormt specifieke - naast de generieke - vakinhoud een punt van aandacht. Ook adviseert het panel het kwaliteitszorgsysteem kritisch te bekijken op effectiviteit, met name de hoeveelheid verplichte schriftelijke enquêtes. De aanbevelingen doen echter geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit. Het panel is van mening dat de opleiding aan alle eisen van de NVAO voldoet.

Standaard	Oordeel
1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
2. Programma: oriëntatie	Voldoet
3. Programma: inhoud	Voldoet
4. Programma: leeromgeving	Voldoet
5. Instroom	Voldoet
6. Personeel	Voldoet
7. Voorzieningen	Voldoet
8. Begeleiding	Voldoet
9. Kwaliteitszorg	Voldoet
10. Toetsing	Voldoet
11. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Eindoordeel	<i>positief</i>

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. **Praktijkgerichtheid** – Studenten maken al vroeg in de opleiding kennis met de beroepspraktijk, onder meer tijdens stages.
2. **Opbouw programma** – Het programma heeft een heldere focus op ondernemerschap en geeft ruime aandacht aan beroepsvaardigheden. Het programma biedt structuur, is studeerbaar en heeft veel ruimte voor persoonlijke keuzes van studenten.
3. **Kleinschaligheid** – Er wordt gewerkt met groepen van gemiddeld 11 en maximaal 16 studenten. Voor praktijkvakken is het maximum 10 studenten. Docenten en studenten kennen elkaar, de staf en vestigingsmanager zijn goed bereikbaar en er heerst een informele sfeer. De kleinschaligheid biedt mogelijkheden voor extra begeleiding of uitdaging.
4. **Begeleiding** – De begeleiding is structureel en grondig ingericht. Dat studiecoaches inhoudelijk niet altijd affiniteit hebben met de opleiding, wordt gecompenseerd door de kleinschaligheid. Hierdoor zijn de lijntjes kort. Ook is er elke dag een studiecoach aanwezig.
5. **Toetssysteem** – De opleiding beschikt over een robuust toetssysteem. De toetsvormen zijn gevarieerd, passen bij de beoogde leeruitkomsten en kennen een grondige controle op uitvoering, resultaten en kwaliteit.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Voorlichting – Geef aankomende studenten een realistisch beeld van de beroepen waar ze na de opleiding in terecht kunnen komen.
2. Opleidingsprofiel – Het landelijke opleidingsprofiel dateert van 2012. Overleg met het werkveld hoe de branche zich heeft ontwikkeld en neem recente ontwikkelingen inhoudelijk mee bij de uitwerking van het curriculum.
3. Beroepsvoorbereiding – Ga met het werkveld in overleg om een betere balans te krijgen tussen generieke en beroepsspecifieke inhoud.
4. Kwaliteitszorg – Kijk kritisch naar de hoeveelheid verplichte schriftelijke enquêtes, voorkom bevragingmoeheid en zorg ervoor dat metingen bruikbare data opleveren.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Beroeps- en opleidingsprofiel

De bacheloropleiding Makelaardij en Vastgoed (MAV) beoogt studenten op te leiden tot ondernemende vastgoedprofessionals. Afgestudeerden moeten in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede internationale businesscontext. De opleiding volgt het landelijke opleidingsprofiel Landelijk Overleg Opleidingen Vastgoed & Makelaardij (LOO-VM). Daarnaast heeft de opleiding delen overgenomen van het kwalificatiedossier Register-Makelaar Wonen van SVMNIVO, de examenorganisatie voor de vastgoedbranche.

Het landelijke profiel komt herkenbaar terug in het curriculum en is vertaald naar vijf leerdomeinen: vastgoed en ruimtelijke ordening, recht en ethiek, (internationaal) management en ondernemerschap, professionele ontwikkeling en praktijkgericht onderzoek. Het opleidingsprofiel maakt onderscheid tussen programma-leeruitkomsten en business skills leeruitkomsten. De beoogde business skills om te kunnen opereren in een brede internationale context zijn: willen excelleren, een ondernemende houding en handelen met een open mind.

Niveau

Door het eigen opleidingsprofiel aan te laten sluiten bij het landelijke opleidingsprofiel is het bachelorniveau geborgd. Het landelijke profiel beschrijft zes kerngebieden met bijbehorende leeruitkomsten. Daarnaast zijn ook professionele skills beschreven. In het opleidingsprofiel van de hogeschool zijn de leeruitkomsten verkaveld over leerdomeinen.

Afstemming werkveld

De aansluiting van het onderwijs op het werkveld vindt binnen de hogeschool plaats door ten eerste docenten uit de praktijk aan te trekken. Een groot deel van de docenten is actief in de beroepspraktijk. Zij leveren een grote bijdrage aan de actualiteit van de opleiding en zorgen voor inhoudelijke vernieuwing binnen de vakgroepen. Daarnaast heeft de hogeschool een werkveldadviescommissie, die betrokken is geweest bij de totstandkoming van het programma. Vertegenwoordigers van bedrijven, branche- en netwerkorganisaties geven tweemaal per jaar input over de beroepspraktijk en adviseren de opleiding bij de aansluiting op trends in het werkveld. Ten slotte heeft de hogeschool een groot netwerk aan partnerscholen in het buitenland en stagebedrijven, waarmee kennisuitwisseling plaatsvindt.

Het panel oordeelt dat de beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen. Wel mogen de leerresultaten en het beeld van het toekomstige beroep scherper neergezet worden. De opleiding heeft inzichtelijk gemaakt hoe de eisen uit het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel en delen van het kwalificatiedossier van SVMNIVO zijn vertaald naar de beoogde leerresultaten van de opleiding. Naast inhoudelijke kennis is er duidelijk veel aandacht voor de persoonlijke, professionele ontwikkeling van studenten en een heldere profilering op ondernemerschap. Blijvende aandacht is nodig voor de balans tussen beroepsspecifieke inhoud en de brede profilering van de opleiding.

6.2 Standaard 2: Programma: oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Praktijkgerichtheid en beroepsvaardigheden

De eerste twee studie jaren sluiten studenten af met een stage. Ze maken hierdoor al vroeg in de opleiding kennis met de beroepspraktijk. In de stages zit een opbouw van operationeel (jaar 1) naar tactisch niveau (jaar 2). Ieder studiejaar bevat integrale projecten, zoals de 'Sales week', 'Je eigen onderneming' en de 'Week van het Vastgoed'. In veel modules komt branchegerichte casuïstiek aan bod. Bedrijfsbezoeken, gastcolleges en masterclasses maken deel uit van het curriculum. De hogeschool heeft een lectoraat E-commerce dat nauw samenwerkt met brancheorganisaties. Het lectoraat heeft als taak om een brug te slaan tussen de branche en het onderwijs op het gebied van kennisuitwisseling en uitbreiding van het netwerk. Ook speelt het lectoraat een rol in onderwijsontwikkeling, zoals de module 'digital marketing' in jaar 2.

Onderzoeksvaardigheden

Voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden heeft de hogeschool in alle opleidingen het leerdomein Praktijkgericht Onderzoek opgenomen. Studenten leren hier hoe ze toegepast onderzoek kwalitatief en kwantitatief opzetten en uitvoeren. In de eerste twee studie jaren krijgen studenten alle tools aangereikt die nodig zijn om onderzoek te doen. In jaar 3 passen ze deze kennis toe.

Binnen projecten en praktijkopdrachten, zoals het project 'Je eigen onderneming' wordt een beroep gedaan op het onderzoekende vermogen van studenten. Tijdens het afstudeerproject doen studenten onderzoek dat resulteert in een beroepsproduct. Tot slot biedt de opleiding een minor Research aan.

Internationale vaardigheden

Studenten zijn verplicht om één onderdeel van de opleiding in het buitenland te doen. Ze hebben hierbij de keuze uit stage, minor of afstudeeropdracht. In jaar 3 vindt een internationale studiereis plaats, waarbij studenten een aantal branchegerelateerde bedrijven bezoeken en colleges volgen bij partnerscholen.

Het panel is positief over de praktijkgerichtheid van de opleiding en praktijkgericht onderzoek als doorlopende leerlijn. Ook is het panel positief over de internationale oriëntatie. De brede oriëntatie van de opleiding acht het panel passend voor de generalisten die de opleiding beoogt op te leiden.

6.3 Standaard 3: Programma: inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het curriculum omvat 240 EC. De opbouw verloopt van operationeel in jaar 1 via tactisch in jaar 2 naar strategisch niveau in jaar 3, waarin wordt gewerkt naar toenemende zelfstandigheid van studenten. De curricula voor het driejarige en vierjarige traject zijn gelijk. Het verschil zit in de indeling van de studie jaren: in het driejarige traject gaat het onderwijs in de zomer door, waardoor studenten de opleiding versneld doorlopen. Na het eerste jaar, dat voor alle studenten gelijk is, wordt bepaald welke studenten de opleiding versneld kunnen en willen doorlopen; zij stromen dan het tweede jaar van het driejarige traject in. Mocht blijken dat het driejarige traject te hoog gegrepen is, dan kunnen zij overstappen naar het vierjarige traject.

De opleiding heeft vijf leerdomeinen gedefinieerd: vastgoed en ruimtelijke ordening, recht en ethiek, (internationaal) management en ondernemerschap, professionele ontwikkeling en praktijkgericht onderzoek. Voor elk leerdomein zijn leeruitkomsten geformuleerd die aan bod komen in modules en praktijkopdrachten. Circa 40 procent van het curriculum bestaat uit vrije keuzeruimte. Hieronder vallen onder meer de invulling van de stages, de minor, het afstudeertraject en het volgen van zelf te kiezen modules. Voor studenten die meer willen en kunnen, is er ruimte om gebruik te maken van het excellentiebeleid. Hieronder vallen onder meer

deelname aan externe competities en projecten en bestuurservaring opdoen bij de studentenvereniging van de hogeschool.

Het eindniveau van diverse leeruitkomsten wordt getoetst in de integrale projecten. Al deze leeruitkomsten komen samen in het portfolio van eindwerken, waarmee studenten bewijzen dat ze afstudeerwaardig zijn. De eindwerken die ze in het portfolio opnemen, zijn: het verslag van Stage 2 'Je eigen onderneming', het verslag van Praktijkopdracht XL, en het verslag van een praktijkgericht onderzoek in het Afstudeertraject. In een persoonlijk ontwikkelplan (POP) verantwoorden de studenten onder andere de keuze voor hun minor en afstudeertraject en hoe deze bijdragen aan het behalen van de leeruitkomsten.

Het panel is positief over de indeling en opbouw van het curriculum met ruime aandacht voor beroepsvaardigheden en ruimte voor persoonlijke keuzes. De inhoud is stevig en het niveau is volgens het panel behoorlijk ambitieus. De opleiding gaf tijdens de visitatie aan dat het niveau goed gemonitord wordt en eventueel in overleg met de vakgroepen bijgesteld wordt. De structuur en opbouw van het curriculum lijken generiek voor de hogeschool ingestoken. Vertegenwoordigers uit het werkveld gaven aan voorstander te zijn van een stevige basis, waarna afgestudeerden beroepsspecifieke kennis en vaardigheden 'on the job' verwerven. Desalniettemin acht het panel meer beroepsspecifieke inhoud wenselijk. Te denken valt hierbij ook aan verdiepende, beroepsspecifieke minoren. De instelling gaf tijdens de visitatie aan dat zij voornemens is om deze te ontwikkelen. Het panel adviseert om met het werkveld in overleg te gaan om de balans tussen generieke en beroepsspecifieke inhoud beter in balans te brengen.

6.4 **Standaard 4: Programma: leeromgeving**

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Didactisch concept

Voor de didactische vormgeving van het programma hanteert de opleiding het leerdomeinenconcept van Dick de Bie en Jos de Kleijn. Dit concept gaat ervan uit dat mensen bij het aanleren van vaardigheden eveneens verschillende leerprocessen doorlopen. De opleiding kent vier leerlijnen.

De eerste leerlijn betreft kennis en vaardigheden. Om in de beroepspraktijk te functioneren moeten studenten beschikken over een stevige theoretische basis en praktische vaardigheden. Per module zoekt de hogeschool docenten die specialist zijn op het betreffende vakgebied. De tweede leerlijn betreft integrale projecten. Hierin gaan studenten beroepsproducten ontwikkelen binnen een realistische beroepssetting. Ook de stages en het afstuderen behoren tot deze leerlijn. De derde leerlijn is (interculturele) communicatie. In deze leerlijn zitten modules als communicatieve vaardigheden en cross cultural communication. De vierde en laatste leerlijn is professionele ontwikkeling. Hierin leren studenten om hun eigen ontwikkeling te sturen, te reflecteren op eigen handelen en een juiste beroepshouding te verwerven.

Didactische uitgangspunten

De hogeschool hanteert zeven didactische uitgangspunten om studenten te begeleiden en te motiveren. Deze sluiten aan bij de kernwaarden van de hogeschool: persoonlijk, excellent en ondernemend.

1. Persoonlijk en kleinschalig. Er wordt gewerkt met groepen van gemiddeld 11 en maximaal 16 studenten. Voor praktijkvakken is het maximum 10 studenten. Docenten en studenten kennen elkaar, de staf en vestigingsmanager zijn goed bereikbaar en er heerst een informele sfeer.
2. Intensief onderwijs. Er zijn veel contacturen. Bachelorstudenten hebben gemiddeld 24 contacturen per week. Uitgevallen lessen worden altijd ingehaald in hetzelfde semester. De opleiding wordt versneld aangeboden in drie jaar met onderwijs in de zomer, maar studenten mogen ook kiezen voor een vierjarig traject.
3. Docenten uit de beroepspraktijk. De hogeschool werkt zoveel mogelijk met docenten die werkzaam zijn in de beroepspraktijk. Zij brengen actuele kennis en ervaring mee.

4. Activerend en gevarieerd onderwijs. De helft van elke les bestaat uit activerende werkvormen, zoals rollenspellen, discussies, quizzen en managementgames.
5. Contextspecifiek onderwijs. Opdrachten, praktijkvoorbeelden en toetsing zijn afkomstig uit de specifieke branchecontext van de opleiding.
6. Incentives. Bij diverse groepsopdrachten wordt een wedstrijdelement toegevoegd om excellentie en teamgeest aan te moedigen.
7. Blended Learning. Het onderwijs wordt zowel off- als online aangeboden. Mondeling onderwijs is de basis, maar daarnaast zijn er online tentamentrainingen, opgenomen lessen op Blackboard en gamification in het lesmateriaal.

Standaardisatie

Het onderwijs is op alle vestigingen gelijk: van lesmateriaal, (oefen)tentamens en docenthandleidingen tot de inrichting en elektronische leeromgeving. Docenten geven aan dat ze voldoende ruimte ervaren om werkvormen, praktijkvoorbeelden en tempo naar eigen inzicht aan te passen.

Maatwerk

Elke opleiding biedt studenten veel keuzeruimte in het programma. Ook voorziet de hogeschool in speciale voorzieningen en maatwerktrajecten voor bijvoorbeeld studenten met een functiebeperking en studenten die topsport beoefenen of op hoog niveau musiceren. Studenten die willen excelleren, kunnen extra onderdelen volgen.

Het panel constateert dat het programma zodanig is ingericht dat het structuur biedt en studeerbaar is. Van studenten wordt een actieve rol gevraagd bij het vormgeven van hun eigen leerproces. De kleinschaligheid biedt mogelijkheden voor extra begeleiding of uitdaging. Over de standaardisatie van het programma op alle vestigingen en de flexibiliteit die blijkt uit de maatwerkmogelijkheden is het panel positief.

6.5 **Standaard 5: Instroom**

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De opleiding hanteert de wettelijk vastgestelde vooropleidingseisen, te weten een havo- of vwo-diploma of een mbo-diploma op niveau 4. Ook heeft de opleiding voorzien in een 21+-regeling. Aankomende studenten moeten op de vestiging zijn geweest, voordat ze worden aangenomen, bijvoorbeeld tijdens een open dag of voor een persoonlijk gesprek. Voor studenten met een buitenlands diploma gelden vergelijkbare instroomeisen. Het niveau van buitenlandse diploma's wordt geverifieerd bij Nuffic. Tweemaal per jaar overlegt de hogeschool met decanen van het toeleverend onderwijs over onder meer de aansluiting. Ook organiseert de hogeschool decanendagen. Gezien bovenstaande is het panel van mening dat deze standaard voldoet.

6.6 **Standaard 6: Personeel**

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De hogeschool zet van oudsher in op een docententeam met een actieve beroepspraktijk en internationale ervaring. Sinds enkele jaren moeten docenten in het bezit zijn van een mastergraad. Dit heeft geresulteerd in een docententeam dat voor circa 90 % over een mastergraad beschikt.

De hogeschool heeft de vereisten, taken en verantwoordelijkheden helder beschreven en werkt met competentieprofielen waarin per module staat aangegeven welke werkervaring nodig is. De hogeschool heeft een gunstige docent/student-ratio, die past bij het kleinschalige onderwijs. Maximaal 50% van de docenten is in vaste dienst. Elke vestiging beschikt over een team van studiecoaches. Deze richten zich primair op de studieloopbaan- en stagebegeleiding.

De hogeschool biedt diverse trainingen aan voor deskundigheidsbevordering, onder meer op het gebied van didactiek, beoordeling, lesontwerp en ict in het onderwijs. Afhankelijk van de rol die een docent binnen een vakgroep heeft, zijn er verplichte en vrijwillige trainingen. Binnen elke vakgroep ontwikkelen enkele docenten de toetsen en/of het lesmateriaal. Deze docenten volgen de daartoe verplichte scholingen op het gebied van didactiek en examinering (BDB en BKE). Daarnaast heeft de hogeschool richtlijnen en voorzieningen op het gebied van collegiale scholing, kennisdeling en een inwerktraject voor startende docenten.

Het panel heeft kennisgemaakt met docenten die vakinhoudelijke kennis combineren met stevige praktijkervaring. Het personeelsbeleid is gedegen. Ondanks de sterke sturing op standaardisatie over alle vestigingen heen ervaren docenten voldoende ruimte voor eigen inbreng en variatie in de onderwijsuitvoering. Docenten zijn georganiseerd in vakgroepen, die op efficiënte wijze het curriculum actueel houden.

6.7 **Standaard 7: Voorzieningen**

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De zes vestigingen van de hogeschool zijn in dezelfde stijl ingericht en beschikken over overeenkomstige voorzieningen. Er zijn lokalen voor praktijkonderwijs, themalokalen, hoorcollegezalen, studieplekken, stilteruimtes en voorzieningen voor webconferencing. Ook beschikt elke vestiging over een lokaal voor videoconferencing. Er is een International Office dat buitenlandse studenten faciliteert met huisvesting en praktische zaken. De hogeschool maakt gebruik van diverse digitale voorzieningen ten behoeve van communicatie tussen opleiding en studenten. Er is een actieve studentenvereniging: Cognatio. Het panel concludeert dat de voorzieningen adequaat zijn.

6.8 **Standaard 8: Begeleiding**

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Studieloopbaanbegeleiding

De studiecoach is het eerste aanspreekpunt voor studenten voor studieloopbaanbegeleiding. Studiecoaches volgen de studenten tijdens de hele opleiding en houden intensief contact. In de eerste twee jaar voeren de studiecoaches elk jaar vier studievoortgangsgesprekken met de studenten. Vanwege de beoogde groeiende zelfstandigheid van studenten vinden in de jaren daarna twee gesprekken per jaar plaats. In de gesprekken met de studiecoach komen diverse onderwerpen aan bod, zoals behaalde studieresultaten, invulling van de vrije keuzeruimte, stagedoelen en verwachtingen ten aanzien van het toekomstige beroep. De kleinschaligheid van de hogeschool maakt maatwerk mogelijk. Het maatwerkbeleid is gericht op excellentie, topsport, ondernemerschap en studeren met een functiebeperking.

Stage- en afstudeerbegeleiding

Studiecoaches dragen tevens zorg voor de stagebegeleiding en zijn accountmanager voor de stagebedrijven in binnen- en buitenland. In eerste instantie zijn studenten zelf verantwoordelijk voor het vinden van een stageplek. Daarbij ondersteunt de hogeschool door het aandragen van contacten en via het Career Event, waar organisaties zichzelf als (stage)bedrijf aan studenten presenteren. De studiecoach bezoekt alle studenten die in Nederland stage lopen en zoveel mogelijk studenten die in het buitenland stage lopen (in 2019 was dit 86%). In verband met Corona stonden buitenlandstages en de daarbij horende stagebezoeken in 2020 en 2021 op een laag pitje.

Informatievoorziening

De informatievoorziening aan studenten en hun ouders is uitgebreid en past bij het particuliere karakter van de hogeschool. Zo worden de algemene voorwaarden met de rechten en plichten van een studenten met het aanmeldingsformulier meegestuurd. In de OER staat informatie over de inhoud, programmering en toetsing. Informatie over omgangsnormen, klachtenprocedure, medezeggenschap en begeleiding is te vinden in de vestigingsgids. Studenten hebben toegang tot diverse digitale informatiesystemen met onder meer les- en tentamenroosters, presentieregistratie, cijfers, behaalde studiepunten en stage-informatie. Via het informatiebulletin, Studentweb, de Tio-app en e-mail ontvangen studenten informatie over belangrijke ontwikkelingen. Lastminutemededelingen verschijnen op de monitoren bij de ingang van elke vestiging.

Het panel concludeert dat de begeleiding structureel en grondig is ingericht. Tijdens de visitatie vernam het panel dat studiecoaches studenten van diverse studierichtingen begeleiden, waarbij het panel opmerkt dat affiniteit met en ervaring in het vakgebied hierdoor niet altijd optimaal zijn. Het panel verwacht dat de korte lijntjes door de kleinschaligheid dit compenseren. Het feit dat er elke dag een studiecoach aanwezig is, acht het panel positief. De studenten gaven aan juist voor Tio te kiezen vanwege de kleinschaligheid en intensieve begeleiding.

6.9 **Standaard 9: Kwaliteitszorg**

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het doel van de hogeschool is om opleidingen te verzorgen die voldoen aan de eisen en verwachtingen van studenten en bedrijfsleven. Hiervoor zijn drie kwaliteitsdoelen geformuleerd:

1. Meeting specifications: voldoen aan de wettelijke vereisten (accreditatie)
2. Customer satisfaction: de student staat centraal
3. Fitness for use: het afnemende beroepenveld moet bediend worden.

Voor het realiseren van deze doelen is een kwaliteitszorgsysteem ontwikkeld en geïmplementeerd dat is vastgelegd in het Beleidshandboek Kwaliteit en van toepassing is op alle opleidingen van de hogeschool. Bij alle onderwijsprocessen wordt de PDCA-cyclus gehanteerd. Elk aspect van de opleiding, elke module en onderwijseenheid, elk studiejaar en elke stage worden geëvalueerd en geanalyseerd. De verbeterpunten die hieruit voortvloeien, vormen input voor de afdelingsjaarplannen, met daarin smart geformuleerde doelen inclusief de benodigde middelen in budget en personeelscapaciteit. De hogeschool heeft een gedetailleerde overleg- en rapportagestructuur ingericht om de kwaliteit te monitoren en te borgen.

De hogeschool maakt gebruik van diverse interne en externe meetinstrumenten en adviesorganen. Op alle mogelijke niveaus wordt er gemeten met behulp van indicatoren, die leiden tot scores per module, docent, vakgroep en vestiging, alsmede scores van studenten, alumni en bedrijven. De hogeschool gebruikt de vestigingen als interne benchmark om de uitkomsten van evaluaties en analyses te vergelijken.

Het panel heeft vastgesteld dat de kwaliteitszorg methodisch, cyclisch en tot in de puntjes is uitgewerkt en doorgevoerd. Het kwaliteitszorgsysteem is procesmatig en instrumenteel ingericht en staat als een huis. In de PDCA constateert het panel dat terugkoppeling naar studenten sterker kan. Tijdens de visitatie bevestigden de studenten dit beeld. Het panel vraagt zich af in hoeverre het robuuste kwaliteitszorgsysteem kan leiden tot

bevragingsmoeieid. Studenten gaven aan de studentenoverleggen en de korte lijntjes en gesprekken met docenten waardevoller te vinden dan de schriftelijke enquêtes, die ze soms niet eens meer invullen omdat het er zo veel zijn. De opleiding is zich hiervan bewust en geeft zelf aan kritisch te kijken naar de hoeveelheid verplichte enquêtes.

6.10 **Standaard 10: Toetsing**

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De hogeschool heeft een toetsvisie en -beleid die bestaan uit drie elementen: motiverend, dekkend en intensief, en objectief. Motiverend: toetsing moet leiden tot motivatie van studenten en projecten dienen leuk en uitdagend te zijn. Voor alle modules zijn diagnostische proeftoetsen beschikbaar. Dekkend en intensief: alle modules worden getoetst. De hogeschool kiest voor een stevige kennisbasis en toetst vaardigheden in individuele opdrachten, groepsopdrachten en stages. Intensief: meeliftgedrag is geminimaliseerd door veelal individuele toetsing en schriftelijke tentamens.

Toetsstelsel en toetsprogramma

Toetsing vindt plaats op leeruitkomst- en leerdoelniveau. Leeruitkomsten worden getoetst in integrale opdrachten, waaronder stages en afstuderen. Theoretische kennis en praktische vaardigheden worden per module op leerdoelniveau getoetst. Voor alle tentamens en praktijkopdrachten moeten studenten minimaal een 5,5 behalen. In het toetsplan staat aangegeven welke projecten de leeruitkomsten en met welke toetsvorm de bijbehorende vakken getoetst worden. Dit toetsplan is onderdeel van de OER. Er zijn toetsmatrijzen voor schriftelijke toetsen en beoordelingskaders voor praktijktoetsen, waarin alle leerdoelen zijn opgenomen.

Toetsvormen

De opleiding hanteert een variëteit aan toetsvormen: schriftelijke tentamens (individueel), schriftelijke praktijktoetsen (individueel en in groepen), integrale toetsing in projecten, taalassessments en vaardighedenassessments. Op Blackboard kunnen studenten alle informatie over toetsen vinden, waaronder het type vragen, de toegestane hulpmiddelen en de beoordelingskaders voor praktijktoetsen. Studenten kunnen zich met proeftentamens en online-tentamentrainingen op de toetsing voorbereiden. Herkansingen vinden plaats aansluitend op de reguliere tentamenrondes. Bij toetsconstructie hanteert de hogeschool het meer-ogenprincipe.

Beoordeling

Docenten die de toetsen beoordelen, zijn BKE-getraind. Ze werken met vastgestelde antwoordmodellen voor schriftelijke tentamens en beoordelingskaders voor praktijkopdrachten. Bij mondelinge opdrachten en vaardighedenassessments zijn twee beoordelaars betrokken. Studenten kunnen hun gemaakte tentamens inzien en eventueel een gesprek met de docent aanvragen om het werk te bespreken. Ook kunnen studenten een second opinion op de beoordeling aanvragen.

De stages worden beoordeeld aan de hand van beoordelingskaders. Stagiairs krijgen tussentijds feedback van de begeleider van het stagebedrijf. De studiecoach beoordeelt het stageverslag en betreft daarin ook het oordeel van de bedrijfsbegeleider.

Aan het eind van de studie voeren studenten een afstudeerproject uit dat resulteert in een scriptie. Deze scriptie en de tussentijdse producten worden beoordeeld door de begeleidende afstudeercoach en een examiner. In de uitvoerige en gedetailleerde Handleiding Afstudeerproject staat alle informatie die studenten nodig hebben.

Borging van de toetskwaliteit

Voordat de examencommissie de cijfers voor schriftelijke tentamens vaststelt, worden de tentamenresultaten hogeschoolbreed geanalyseerd. Bij bepaalde afwijkingen worden de tentamens opnieuw beoordeeld.

De hogeschool heeft één examencommissie voor alle opleidingen. Deze commissie telt acht leden en bestaat uit vertegenwoordigers van de zes vestigingen en vakgebieden. Een van de leden is een extern lid met een juridische achtergrond. Een aantal leden van de examencommissie is SKE-gecertificeerd.

Het controleren van toetsmatrizen, tentamens en beoordelingsmodellen is gemandateerd aan de afdeling Onderwijs en Kwaliteit. De examencommissie is betrokken bij de vormgeving van bijbehorende processen en de evaluatie. Steekproefsgewijs voert de examencommissie ook zelf controles uit.

Het panel stelt vast dat de hogeschool beschikt over een robuust toetsstelsel en dat de examencommissie haar wettelijke taak uitvoert. De toetsvormen zijn gevarieerd, passen bij de beoogde leeruitkomsten en kennen een grondige controle op uitvoering, resultaten en kwaliteit.

6.11 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Bachelor of Science.

Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Economie.

7 Afkortingen

Ad	Associate degree
BDB	Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid
BKE	Basiskwalificatie Examinering
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
EC	European Credit (studiepunt)
EQF	European Quality Framework
EVC	Elders (of extern) verworven competenties
hbo	hoger beroepsonderwijs
LOO-VM	Landelijk overleg Opleidingen Vastgoed & Makelaardij
MAV	Makelaardij en Vastgoed
mbo	middelbaar beroepsonderwijs NVAO Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
NLQF	Netherlands Quality Framework
OER	Onderwijs- en Examenregeling
PDCA	Plan, do, check, act
SKE	Senior Kwalificatie Examinering
TNO	Toets Nieuwe Opleiding
WAC	Werkveldadviescommissie

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding Hbo-bachelor Makelaardij en Vastgoed van de Hogeschool Tio

Aanvraagnummer: AV-1169

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net